

Csalhatalan érzék a konfliktusokhoz

Jodi Picoult és Samantha van de Leer beszélget

Napjaink egy legsikeresebb amerikai sztárszerzője, a regényeiben rendszerint aktuális társadalmi konfliktusokat megjelenítő Jodi Picoult ezúttal ifjúsági regényt írt. Nem is egyet, hanem mindjárt kettőt, és ezúttal nem egyedül, hanem tinédzser korú lányával, Samantha van der Leerrel, vagyis Sammyvel. A Sorok között című YA megjelenése alkalmból egymással készített interjút a két szerző. (A regénysorozat második része idén ősszel jelenik meg *Lapról lapra* címmel az Athenaeum Kiadónál.)

Jodi: Hogyan rukkoltál elő ennek a könyvnek az ötletével?

Sammy: Ezzel nemigen lehet büszkélkedni. Éppen figyelmem kellett volna francia órán, de nyolcadikos voltam, és teljesen elbambultam, álmodoztam. Kigondoltam egy szereplőt, és hogy milyen lehet a karaktereknek egy könyvben, és hogy ezt sosem tudhatjuk igazán, mert senki sem lehet benne egy könyvben. Azon gondolkodtam, hogy mi történik olyankor, amikor épp senki sem olvassa művet. Lehet, hogy olyankor a szereplők egy teljesen más életet élnek, és a szerepük a könyvben, az valójában olyan, mint másnak a foglalkozása, munkája? Ez volt az alapötlet, amit folyamatosan fejlesztettem, bővítettem.

Jodi: Aztán felhívtál engem, épp egy turnén voltam. Tényleg nagyon jó könyvötlet volt, és azt mondtad, hogy velem együtt akarod írni. Amire azt válaszoltam, hogy rendben, de ez azt jelenti, hogy együtt írjuk meg, nem

pedig én írom meg a könyvet helyetted. És ez tulajdonképpen átvezet a következő kérdéshez: meglepődtél, hogy mennyi munka megírni egy regényt?

Sammy: Atyaég! Sosem gondoltam volna, hogy mennyi munkával jár ez, amíg le nem ültem írni. Nem hittem, hogy ennyire nehéz odafigyelni, koncentrálni. Munka közben megláttam valamit kint a kertben, szerettem volna kimenni, de nem lehetett. Ez a törvény: ott kell ülnöd és írnod kell, vagy nem fog elkészülni. És azt sem tudtam, hogy a szerkesztői folyamat milyen sokáig tart. Nagyszerű élmény volt, de nekem nagyon nehéz. Ha te nem bátorítottál volna, nem is készül el a könyv. Lássuk a következő kérdést: miért vállaltad el a közös munkát?

Jodi: Tehetséges történetmesélő vagy. Az összes gyerekem nagyon okos, de az íráshoz ez nem elég. Vagy mesemondónak születesz, vagy nem, és szerintem te annak születted. Számomra

ez azt jelenti, hogy habár talán akkor sem veszel észre egy vesszőhibát, ha kiszúrja a szemed, de tévedhetetlen érzéked van a konfliktusokhoz és azok megoldásához. De legfőképp azért vállaltam, mert nagyon izgalmas az ötlet. Végül is a *Sorok között* azt a kérdést veti fel, hogy kihez tartozik egy könyv: ahhoz, aki megírta; a szereplőkhöz, akik a történeteket átélik; vagy az olvasóhoz. Szerettem boncolgatni ezeket a kérdéseket. Egy lányról írtunk könyvet, aki beleszeret egy hercegbe, aki szereplő egy könyvben, de akinek ebben a könyvben a regény történetén túli, gazdag és változatos élete van. Ez az olvasóknak is felteszi a kérdést: lehet, hogy valaki más történetének a szereplői vagyunk mi magunk is? Meséj nekem a szerkesztői folyamatról. Számodra milyen volt?

Sammy: Húha! Az egy varázslatos időszak volt az életemben... persze, időzjelben. Elképesztően nehéz volt, mert épp befejeztem egy egész könyv

megírását, és máris jött valaki, aki elmondta, hogy miféle bajok vannak azzal, amin szó szerint egy évig dolgoztam, és ez nagyon bosszantó volt! Újra elő kellett venni, és rengeteg helyen átírni. Viszont, így visszatekintve, minden elgyetértek, amit a szerkesztők mondtak, és a könyv most már sokkal jobb.

Jodi: Szerinted mik voltak a jó kiegészítések vagy változtatások?

Sammy: A szereplők átszerkesztése mindenképpen. Például teljesen megváltoztattuk a sellők személyiségét. Eredetileg lányos lányok voltak, most pedig csontos, ijesztő, sötét lények.

Jodi: Szerintem legfontosabb változtatás Jules, Delila legjobb barátjának hozzáadása volt.

Sammy: Így Delila legalább nem egy totális vesztes.

Jodi: Bár egy kicsit így is az.

Sammy: De legalább van valakije.

Jodi: Igaz. De a saját korosztályából nem volt senki, akiben megbízhatott, amitől Jules remek adalék lett. Bár azt kell mondanom, hogy a szerkesztői folyamat legviccesebb része az volt, amikor ránéztél a két szerkesztő kérdéseire (ott volt az én szerkesztőm, és beszállt a munkába egy ifjúsági/gyerekkönyv szerkesztő), rám néztél, tudván, hogy milyen hosszú ideje dolgozom a szerkesztőmmel, Emilyvel, és nagyon nyersen azt mondtad: Hogy-hogy nem ölted még meg? Természetesen nem gondoltad komolyan, de nagyon vicces volt, mert biztos vagyok benne, hogy egy ponton ez minden író fejében megfordul.

Sammy: Emlékeztetek saját magadra, amikor írok?

Jodi: Igen, különösen, hogy úgy látod a történetet, mint egy filmet. Én is mindig így jellemeztem az írást, hogy

FOTÓ: ELENA SEIBERT

nem kitalálok dolgokat, hanem csak figyelek, és az a dolgom, hogy mindenki más számára leírjam, amit látok. Nem tudom, te hogy vagy ezzel, de én nem is érzem úgy, hogy karaktereket kreálok. A szereplők egyszerűen csak ott vannak.

Sammy: Pontosan! Egyszerűen csak ott vannak! Neked ki a kedvenc szereplőd a *Sorok közöttben*, és miért?

Jodi: Olivér herceg, mert ő változott a legtöbbet a könyvben. Eleinte tipikus elkényeztetett herceg, és amikor nem kapja meg amit akar, jelen esetben azt, hogy kijusson a könyvből, akkor belerángatja a könyv világába Delilát is. Anélkül, hogy átgondolná, mit jelent ez a lány számára. Felelőtlen. Aztán szépen ráébred tetteinek súlyára. Karakterfejlődésének lényege, hogy megtanulja, hogyan kell törődni másokkal is saját magán kívül. Ezért szeretem, meg a brit akcentusa miatt. Te kitt kedvelsz leginkább?

Sammy: Az én kedvenc karakterem, Frocli, a kutya. Szeretem a személyiségét, és különben is imádom a kutyákat!

Jodi: Jobban, mint az embereket.

Sammy: Így igaz. Szeretem, ahogy sosem hibáztatja magát túl sokat, pedig lenne rá oka.

Jodi: Mi volt a legviccesebb pillanat az írás során?

Sammy: Amikor a szerkesztés alatt rájöttünk, hogy a sellős jelenet közben „fekete haj” helyett „hátszört” írtunk – tehát alapvetően a sellő hátszöre lengedezett mögötte, és ölelte körül Olivért. Mókás.

Jodi: És nagyon undorító. Szerinted min lepődnének meg a rajongóim leginkább, ha megtudnák rólam?

Sammy: A családi életeden biztosan, mert a mi családunk nagyon furcsa. Nagyon sokszor senki sem ért bennünket. Például amikor ülünk egy étteremben, és furcsa arcokat vágunk, ami miatt sírunk a nevetéstől.